

Tid for forandring!

"Et positivt og helhetlig opprør mot det kollektive, ansvarspulveriserende samfunn", är John Bernanders kommentar till programförslaget.

Det kan tjäna som en väckarklocka för dem som bekänner sig till tron på den kollektiva tryggheten.

Under dette motto gikk Bill Clinton til valg i USA – og vant. Det beste for Sverige er Moderaternas arbeidstittel på deres programforslag. Jeg betviler ikke oppriktigheten i valgspøraket, men om de beskrevne mål skal nås, må forandringens vinder også feie inn over Folkhemmet østenfor oss. Forslaget demonstrerer etter min mening klart hvorfor forandring også vil være til det beste for Sverige. Visjonen for Sverige mot 2000-tallet er intet mindre enn virkeliggjørelsen av det liberale samfunn, men tuftet på den konservative erfaringskjede mellom generasjonene – den samlede kunnskap om betydningen av tradisjon, familie, tilhørighet og ansvar.

For meg fremstår programforslaget som et positivt og helhetlig opprør mot det kollektive, ansvarspulveriserende samfunn, som i vår tid avtegner seg som resultatet av ti år med sosialdemokratiets maktutøvelse. I programforslagets egne ord beskrives dette som "foreställningen at välfärd, trygghet og lycka bäst säkras genom den politisk maktens försorg". Ja, trygghet er viktig for velgerne nå. Derfor er det politisk dristig å fremme et programforslag som representerer krav om omstilling, markedsorientering, egenansvar og uavhengighet. Dristig, hvis velgerne fortsatt bærer på forventningene om at politikken kan løse deres hverdagsproblemer.

Dristig, fordi mange arbeidsledige er satt i et avhengighetsforhold til staten for sitt livsopphold og til en monopolisert arbeidsformidling. Dristig, fordi folkepensionistene er i ferd med å miste tiltroen til de offentlige systemer som skulle sikre deres alderdom. Dristig, fordi usikkerheten overfor fremtiden. Ja, fremtids-

Vice ordföranden i Høyre, John Bernander, har varit ordförande i partiets programkommitté.

frykt er i ferd med å knuse mange unge menneskers tiltakslyst og innsatsvilje.

Dristig – men viktig –, fordi tryggheten aldri kan bli en kollektiv følelse. Trygghet er noe den enkelte, familien og den lille verden bare kan oppleve når vi har kontroll over vår egen hverdag. Trygghet oppnår vi bare når vi som frie og uavhengige individer kan møte morgendagen med tro på egne muligheter og fremtiden. Slik sett tjener programforslaget som en vekker for dem som enda bekjenner seg til troen på den kollektive trygghet.

Gjennom programmet skapes bilder av en virkelighet hvor:

- Arbeidsmarkeder stivner utfra sterke statlige reguleringer, organisasjonsmakt og omstillingsvegring,
- Åndsmakt som forstummes i avhengighet av den allestedsnærværende stat, og iallfall finansielle stavnsbånd mellom åndsmakt og statsbudsjett
- Familieliv som innrettes etter samfunnets stringente regler for institusjonsbaserte omsorgstilbud, og finansieringsløsninger som tvinger oss til å stille opp i køen for tildeling av de offentlige goder.

Dette knippe av bilder fra programmets virkelighetsbeskrivelse skal møtes med et krav om en annen politikk. Arbeidsmarkedene skal dereguleres, slik at vridningseffekten og utestengningsmekanismene reduseres. Åndsmakten skal styrkes gjennom frihet og uavhengighet for kirke og akademi, og foreldre skal selv få bestemme anvendelsen av offentlige støttebidrag til barneomsorg. Ja, slik fremstår det politiske alternativ til det politiske uføre vi i Skandinavia har ført oss selv inn i gjennom enøyet opptatthet av likhetsidéene.

Likhetskrav på tross av naturens orden og menneskets mangfold. På disse områder fremstår programforslaget med ideologisk kraft og overbevisningens troverdighet.

Det verktøy som anvises for å nå de oppsatte mål fremstår ikke som like skarpt. Rett nok – det er ingen mangel på detaljerte krav om skatte- og avgiftslettelser. Jeg er enig i at dette er et nødvendig verktøy for å fremme utviklingen av det ansvarlige og uavhengige mennesket. Det forstod allerede USAs første sentralbanksjef, Alexander Hamilton, da han uttrykte, "tar du utkommet fra mennesket, tar du friheten fra ham med det samme". Troverdigheten i forhold til programforslaget svekkes imidlertid i møte med en økonomisk virkelighet, hvor underskuddene synes å svekke ikke bare dagens politiske handlefrihet, men også de kommende generasjoners mulighet til å dekke sine behov. Dramatiske skattelettelser i kommende valgperiode vil neppe dempe underskuddsutviklingen, uten gjennom så brå og sterke kutt i utgiftene at selve stabiliteten i samfunnet settes i fare.

I forhold til en konservativ grunnholdning til stabilitet og forutberegnelighet stilles behovet for forandringer på prøve. Målet er klart, men ideelt sett burde kanskje en mer gradualistisk tilpasning være å foretrekke. Slik kan selvsagt den økonomiske virkelighet ha blitt, at dette alternativ fremstår som umulig. I så fall burde de nødvendige kutt de offentlige utgifter ha vært klarere angitt i forhold til de områder hvor kuttene må komme, også det ville gitt en viss grad av forutberegnelighet for de mange som er avhengige av dagens mangfoldige overføringsordninger.

Forandringens vinder preger programforslaget også i anvisningen av Sveriges plass i det internasjonale samfunn. Ja, så enkelt kan det sies som i programforslagets formulering: "Sverige tilhør den vesterlandske kulturkrets och den tradition och historia som ligger til grund för dagens fria Europa." Der hvor vi hører hjemme, må vi ta ansvar, gjøre oss gjeldende, søke innflytelse og delta i forvalt-

ningen og foredlingen av den tradisjon og historie som er vår felles arv. Den historiske forpliktelse vil broderfolkene i Norden nå i fellesskap stilles overfor.

Moderaterna gjør det i sitt programforslag utvetydig klart: De er rede til å ta det ansvar denne arv pålegger oss. Måtte broderfolket og velgerne her hjemme gi oss anledning til det.